

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет права та міжнародних відносин
Кафедра публічного та приватного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій Жильцов
« 20 » 11 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Конституційно-правові основи та гарантії місцевого самоврядування
Змістовий модуль «Місцеві органи виконавчої влади»**

для студентів

спеціальності	081 Право
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	081.00.01 Право

Київ – 2020

Розробник:

Чаплик Оксана Іванівна, к.ю.н., доцент, доцент кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Чаплик Оксана Іванівна, к.ю.н., доцент, доцент кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин
Протокол від «26» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри публічного та приватного права (Лілія ОРЕЛ)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 081.00.01 Право 2020 р.
Гарант освітньої програми (Наталія СЕРГІЄНКО)

Робочу програму перевірено 2020 р.
Заступник декана (Анфіса НАШИНЕЦЬ-НАУМОВА)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Конституційно-правові основи та гарантії місцевого самоврядування		
<i>Вид дисципліни</i>	вибіркова	
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	українська	
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	7 / 210	
<i>Курс</i>	3,4	
<i>Семестр</i>	6,7	
<i>Кількість змістових модулів з розподілом</i>	3	
<i>Обсяг кредитів</i>	7	
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	210	210
<i>Аудиторні</i>	98	28
<i>Модульний контроль</i>	14	-
<i>Семестровий контроль</i>	-	-
<i>Самостійна робота</i>	98	182
<i>Форма семестрового контролю</i>	Залік	Залік
Змістовий модуль «Місцеві органи виконавчої влади»		
<i>Курс</i>	4	
<i>Семестр</i>	7	
<i>Обсяг кредитів</i>	3	
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	90	
<i>Аудиторні</i>	42	12
<i>Модульний контроль</i>	6	
<i>Семестровий контроль</i>		
<i>Самостійна робота</i>	42	78
<i>Форма семестрового контролю</i>	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: сформувати у студентів фундаментальні знання про місцеві органи виконавчої влади, оволодіти вмінням реалізувати завдання та функції професійної діяльності на основі базових принципів публічного управління та місцевого самоврядування.

Завдання:

- ознайомлення студентів з місцевими органами виконавчої влади, їх виникненням, становленням та розвитком;
- оволодіння основними категоріями;
- дослідження сучасних засад вивчення організації та діяльності місцевих органів виконавчої влади;
- формування професійного світогляду та правового мислення;
- сприяння підвищенню рівня професійної культури студентів.

Завдання навчальної дисципліни передбачають формування наступних компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК) –

ЗК-1. Здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК-2. Здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та окремих нестандартних ситуаціях.

ЗК-4. Знання і розуміння предмета та характеру професійної діяльності, природи етичних стандартів та здатність діяти на їх основі.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, добре володіти правничою термінологією.

ЗК-8. Здатність проведення досліджень, уміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати, брати участь в аргументованій професійній дискусії.

ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-10. Здатність бути критичним і самокритичним, визнавати та виправляти власні помилки.

ЗК-11. Вміння працювати самостійно, проявляти добросовісність, дисциплінованість, пунктуальність та відповідальність, а також працювати у команді колег за фахом.

ЗК-12. Здатність приймати неупереджені і мотивовані рішення, визначати інтереси і мотиви поведінки інших осіб, примирювати сторони з протилежними інтересами.

ЗК-13. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

Фахові компетентності спеціальності (ФК) –

ФК-3. Знання стандартів правничої професії.

ФК-9. Навички реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

ФК-10. Уміння застосувати знання у практичній діяльності при моделюванні правових ситуацій.

ФК-11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

ФК-12. Здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції.

ФК-13. Здатність застосовувати юридичну аргументацію.

ФК-14. Здатність виявляти проблеми правового регулювання і пропонувати способи їх вирішення, включаючи подолання юридичної невизначеності.

ФК-15. Навички логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

ФК-17. Навички самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

ФК-18. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

Додаткові фахові компетентності спеціалізацій:

ДФК-1. Для спеціалізації *«правове забезпечення комунального врядування»* буде сформовано навички у сфері взаємодії територіальної громади із соціальними спільнотами більш високого рівня – субрегіонального, регіонального, загальнонаціонального та суміжними територіальними громадами, взаємодії органів та посадових осіб територіальної громади з органами та посадовими особами державної або регіональної, з відповідними структурами суміжних територіальних громад, а також з міжнародними інститутами, взаємодії громади з органами і посадовими особами місцевого самоврядування.

3. Результати навчання за дисципліною

Студент має знати та розуміти, вміти:

СГ-1. Визначати вагомість та переконливість аргументів в оцінці заздалегідь невідомих умов та обставин

СГ-2. Здійснювати синтез відповідних концепцій і доктринальних положень публічної політики у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання

СГ-3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел

СГ-4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми

СГ-5. Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю

СГ-6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему

ДН-1. Узгоджувати план власного дослідження і самостійно формувати матеріали за визначеними джерелами

ПС-1. Належно використовувати цифрову і статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності

ПС-2. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних

ПС-3. Користуватися комп'ютерними програмами у межах стандартного програмного забезпечення з використанням електронних таблиць, графіків та інших можливостей

ПС-4. Працювати в групі як учасник, формуючи власний внесок у виконання завдань групи

ПР-1. Демонструвати знання і розуміння щодо визначення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи

ПР-3. Демонструвати необхідні знання та розуміння суті та змісту основних правових інститутів та норм фундаментальних галузей права

ДПРН. Обґрунтування правової позиції в галузі. Готувати роз'яснення, пояснювальні записки та обґрунтування у галузі. Застосовувати спеціальну юридичну термінологію в галузі. Користуватися базами даних та інформаційними ресурсами в галузі. Застосовувати основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи з урахуванням між інституціональних підходів враховуючи специфіку галузі. Здійснювати правозастосування в галузі. Обґрунтовувати правові позиції щодо супроводження діяльності суб'єктів господарювання, у сфері комунального врядування, складати юридичні документи щодо супроводження діяльності суб'єктів господарювання, у сфері комунального врядування.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна				Самостійна
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	
Змістовий модуль I. Вступ до курсу						
Тема 1. Теоретичні основи курсу «Місцеві органи виконавчої влади»	12	2	2	2		6
Тема 2. Місцеві органи виконавчої влади та їх місце і роль в державному управлінні	10	2	-	2		6
Модульний контроль	2					
Разом	24	4	2	4		12
Змістовий модуль II. Місцеві державні адміністрації						
Тема 3. Місцеві державні адміністрації - ланка місцевих органів виконавчої влади: роль та місце в державному управлінні	12	2	2	2		6
Тема 4. Організація роботи місцевих державних адміністрацій	12	2	2	2		6
Модульний контроль	2					
Разом	26	4	4	4		12
Змістовний модуль III.						
Тема 5. Склад та структура місцевих державних адміністрацій	14	4	2	2		6
Тема 6. Правові акти управління як форма реалізації повноважень місцевих органів виконавчої влади	12	2	2	2		6
Тема 7. Юридична відповідальність місцевих органів виконавчої влади	12	2	-	4		6
Модульний контроль	2					
Разом	40	8	4	8		18
Усього	90	16	10	16		42

Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт					
	Усього	Аудиторна				Самостійна
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	
Змістовий модуль I. Вступ до курсу						
Тема 1. Теоретичні основи курсу «Місцеві органи виконавчої влади»	14	1	1			12
Тема 2. Місцеві органи виконавчої влади та їх місце і роль в державному управлінні	14	1	1			12
Разом	28	2	2			24
Змістовий модуль II. Місцеві державні адміністрації						
Тема 3. Місцеві державні адміністрації - ланка місцевих органів виконавчої влади: роль та місце в державному управлінні	14	1	1			12
Тема 4. Організація роботи місцевих державних адміністрацій	14	1	1			12
Разом	28	2	2			24
Змістовний модуль III.						
Тема 5. Склад та структура місцевих державних адміністрацій	8	1	1			6
Тема 6. Правові акти управління як форма реалізації повноважень місцевих органів виконавчої влади	14	1	1			12
Тема 7. Юридична відповідальність місцевих органів виконавчої влади	12					12
Разом	34	2	2			30
Усього	90	6	6			78

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1

Тема 1. Теоретичні основи курсу «Місцеві органи виконавчої влади».

Предмет та завдання навчальної дисципліни «Місцеві органи виконавчої влади». Місцеві органи виконавчої влади як об'єкт наукового дослідження. Поняття та загальна характеристика місцевого органу виконавчої влади. Природа та сутність місцевих органів виконавчої влади. Історія становлення місцевих органів виконавчої влади в Україні. Нормативно-правове забезпечення діяльності місцевих органів виконавчої влади.

Тема 2. Місцеві органи виконавчої влади та їх місце і роль в державному управлінні.

Особливості та зміст правового статусу територіальних структур міністерств. Функції

територіальних структур міністерств. Органи інших центральних органів виконавчої влади на територіальному рівні. Повноваження органів виконавчої влади на територіальному рівні, їх функції. Особливості взаємодії та зміст взаємовідносини центральними органами і місцевими органами влади.

Змістовий модуль II.

Тема 3. Місцеві державні адміністрації - ланка місцевих органів виконавчої влади: роль та місце в державному управлінні.

Особливості та зміст конституційно-правового статусу місцевих державних адміністрацій. Закон України “Про місцеві державні адміністрації”, “Типовий регламент місцевої державної адміністрації”, інші нормативно-правові акти та їх значення для організації і діяльності державно-владних структур загальної компетенції місцевого рівня. Місцеві державні адміністрації в системі місцевих органів виконавчої влади. Принципи діяльності місцевих державних адміністрацій.

Тема 4. Організація роботи місцевих державних адміністрацій.

Основи організації і діяльності місцевих державних адміністрацій. Завдання та функції місцевих державних адміністрацій. Повноваження місцевих державних адміністрацій. Форми і методи діяльності місцевих державних адміністрацій. Поняття та загальна характеристика делегованих повноважень місцевих державних адміністрацій.

Змістовий модуль III.

Тема 5. Склад та структура місцевих державних адміністрацій.

Структура, порядок формування та ліквідації місцевих державних адміністрацій Правовий статус та повноваження голови місцевої державної адміністрації. Заступники голови місцевої державної адміністрації, повноваження та організація роботи. Процедури призначення посадових осіб та іншого особового складу місцевої державної адміністрації. Відділи, управління та інші органи місцевої державної адміністрації, її апарат, організація їх роботи. Закон України «Про столицю – України місто-герой Київ» – правова основа побудови та функціонування органів публічної влади в м. Києві.

Тема 6. Правові акти управління як форма реалізації повноважень місцевих органів виконавчої влади.

Поняття, зміст та характерні ознаки правових актів управління. Основні види правових актів управління. Акти місцевих органів виконавчої влади: загальна характеристика. Розпорядження голів місцевих державних адміністрацій: особливості підготовки та видання. Порядок оскарження та скасування розпоряджень голів місцевих державних адміністрацій.

Тема 7. Юридична відповідальність місцевих органів виконавчої влади.

Відповідальність посадових осіб місцевих державних адміністрацій. Дисциплінарна відповідальність працівників місцевих державних адміністрацій та інших органів державного управління на місцях. Види дисциплінарних стягнень. Матеріальна відповідальність працівників місцевих державних адміністрацій та інших органів державного управління на місцях. Кримінальна відповідальність працівників місцевих державних адміністрацій та інших органів державного управління на місцях.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

для денної форми навчання

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
			Кільк. одиниць до	Макс. кількість балів за	Кільк. одиниць до	Макс. кількість балів за	Кільк.один до розрахунок	Макс. Кільк.бал
1	Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	4	4
2	Відвідування семінарських занять	1	1	1	2	2	2	2
3	Відвідування практичних занять	1	2	2	2	2	4	4
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5
5	Робота на практичних заняттях	10	2	20	2	20	4	40
6	Робота на семінарських заняттях	10	1	10	2	20	2	20
7	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25
	Макс. кількість балів за видами поточного контролю (МВ)	-	-	65	-	76		100
	Разом					241		
	Коефіцієнт					0,414		
	Підсумковий бал					100		

для заочної форми навчання

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
			Кільк. одиниць до	Макс. кількість балів за	Кільк. одиниць до	Макс. кількість балів за	Кільк.один до розрахунок	Макс. Кільк.бал
1	Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	1	1
2	Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1	1	1
3	Робота на семінарських заняттях	10	1	10	1	10	1	10
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5
	Макс. кількість балів за видами поточного контролю (МВ)	-	-	17		17		17
	Разом					51		
	Коефіцієнт					1,96		
	Підсумковий бал					100		

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

1. Нормативно-правове регулювання діяльності місцевих органів влади.
2. Поняття та основні ознаки територіальної громади.
3. Компетенція місцевої державної адміністрації.
4. Особливості взаємодії та співробітництва місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.
5. Перспективи трансформації місцевих органів виконавчої влади в умовах адміністративно-територіальної реформи
6. Акти органів та посадових осіб місцевих органів виконавчої влади.
7. Звернення до місцевих органів виконавчої влади.
8. Електронні петиції.

Критерії оцінювання

Бал	Критерій
5	студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, застосування для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, теорією; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним.
3-4	студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач. Оформлення виконаного завдання з самостійної роботи має бути послідовним.
1-2	студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань.
0	студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове або логічне мислення.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в письмовому вигляді з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Критерії оцінювання

Бал	Критерій
24-25	Студент вирішив всі завдання абсолютно вірно і повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав свою точку зору.

20-23	Студент вирішив завдання з 1 помилкою, відповідь на питання містить повне розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу, допущено 2-3 помилки при вирішенні практичних завдань.
15-19	Студент правильно і повно вирішив більшість, але не всі завдання, відповідь на запитання є не повністю аргументованою; допускає незначні неточності
10-14	Студент правильно вирішив половину завдань; думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент правильно вирішив ситуацію, проте не зовсім слушно аргументує її, або враховує не всі, а деякі умови ситуації. Вирішує декілька завдань поверхнево.
5-9	Студент вирішив трохи менше половини завдань; може дати визначення юридичного поняття. Відповідь на запитання дає неповно і поверхнево.
0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно; відповіді на питання є неповними; неправильно обґрунтовує своє рішення.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок на семінарських заняттях та під час виконання самостійної роботи, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Семестровий контроль знань студентів з дисципліни «Конституційно-правові основи та гарантії місцевого самоврядування» здійснюється у формі заліку після вивчення змістовних модулів «Юридична відповідальність суб'єктів муніципально-правових відносин», «Правовий статус територіальних громад», «Місцеві органи виконавчої влади».

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

для денної форми навчання

Разом: 90 год., із них: лекції – 16 год., семінарські заняття – 10 год., практичні заняття – 16 год., модульний контроль – 6 год., самостійна робота – 42 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII
Модулі (бали)	Змістовий модуль 1. (65 б)		Змістовий модуль 2. (76 б)			Змістовий модуль 3. (100 б)	
Лекції (бали)	<i>Л1(1бал) Л 2(1бал)</i>		<i>Л 3(1бал)</i>	<i>Л4 (1 б)</i>		<i>Л5 (1бал) Л6(1бал)</i>	<i>Л7(1бал) Л8(1бал)</i>
Семінарські заняття (бали)		<i>С 1 11 балів</i>	<i>С 2 11 балів</i>	<i>С 3 1-11 балів</i>		<i>С 4 1-11 балів</i>	<i>С 5 1-11 балів</i>
Практичні заняття (бали)		<i>Пр 1 1-11балів Пр 2 1-11балів</i>		<i>Пр3 1-11 балів Пр4 1-11 балів</i>		<i>Пр5 1-11 балів Пр6 1-11 балів</i>	<i>Пр7 1-11 балів Пр8 1-11 балів</i>
СР (бали)	<i>5 балів</i>		<i>5 балів</i>			<i>5 балів</i>	
Модульна КР		<i>Мкр - 25балів</i>			<i>Мкр- 25 бал</i>		<i>Мкр- 25 балів</i>
Підсумковий контроль (вид, бали)	<i>Проміжний контроль 100 балів</i>						

для заочної форми навчання

Разом: 90 год., із них: лекції – 6 год., семінарські заняття – 6 год., самостійна робота – 78 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII
Модулі (бали)	Змістовий модуль 1. (17 б)		Змістовий модуль 2. (17 б)			Змістовий модуль 3. (17 б)	
Лекції (бали)	<i>Л1(1бал)</i>		<i>Л 2(1бал)</i>			<i>Л3(1бал)</i>	
Семінарські заняття (бали)		<i>С 1 11 балів</i>	<i>С 2 11 балів</i>			<i>С 3 1-11 балів</i>	
СР (бали)	<i>5 балів</i>		<i>5 балів</i>			<i>5 балів</i>	
Підсумковий контроль (вид, бали)	<i>Проміжний контроль 100 балів</i>						

8. Рекомендовані джерела

Базові

1. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підруч. / І. І. Бодрова, С. В. Болдирєв, В. О. Величко та ін. ; за ред. С. Г. Серьогіної. –2-ге вид., переробл. та доповн. –Х. : Право, 2011.
2. Закон України "Про прокуратуру". URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin>
3. Закон України "Про місцеві державні адміністрації. URL: www.rada.kiev.ua.
4. Закон України «Про вибори Президента України». URL: www.rada.kiev.ua
5. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
6. Закон України "Про Регламент Верховної Ради України". URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin> Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні". URL: www.rada.kiev.ua18.
7. Інституційно-функціональна організація місцевої влади в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку / Ю. П. Битяк, П. М. Любченко, О. В. Петришин та ін.; за ред. С. Г. Серьогіної, І. В. Яковюка. –К., 2009.
8. Квітка С. А. Державне управління формуванням партнерських відносин між владою та бізнесом в умовах соціальних перетворень : монографія. Дніпро : Грані, 2017. 268 с.
9. Класики теорії державного управління: американська школа/ Под ред. Дж. Шаффтца, А.Хайда. М.: МГУ, 2003. 800 с.
10. Конституція України. URL: www.rada.kiev.ua
11. Менеджмент державних установ і організацій: Навч. посібник/ За ред. А.Ф. Мельник. Київ: ВД «Професіонал», 2006 р. 464 с.
12. Онупрієнко А. М. Місцеві органи влади в механізмі демократичної держави: теоретико-правовий аналіз: [моногр.] / А. М. Онупрієнко. –Х: Право, 2009.
13. Положення про Апарат Верховної Ради України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin>
14. Про інформацію: Закон України. URL:<http://www.zakon.rada.gov.ua>.
15. Про затвердження Типового положення про територіальні органи міністерства та іншого центрального органу виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 травня 2011 р. N 563 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/563-2011-%D0%BF>
16. Про звернення громадян: Закон України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
17. Про Кабінет Міністрів України: Закон України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin>
18. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.99. URL:<http://www.zakon.rada.gov.ua>.
19. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
20. Проблеми та перспективи розвитку державного управління в умовах реформування: [колективна монографія] / Заг. ред. Чечель А.О., Хлобистов Є.В. Бельско-Бяла (Польща): Вища школа економіки та гуманітаристики, 2017. 493 с.
21. Серьогіна С. Г. Взаємодія держави й місцевого самоврядування: теоретико-правовий аналіз історичних моделей та новітніх тенденцій / С. Г.Серьогіна // Пробл. законності. –2006. –Вип. 83. –С. 3-13
22. Стратегія реформування державного управління на 2016-2020 роки http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=249140701&cat_id.
23. Тацій В.Я. Конституційно-правові засади становлення української державності / В.Я. Тацій, Ю.М. Тодика, О.Г. Данильян та ін. / [за ред. акад. НАН України В.Я. Тація, акад. АПрН України Ю.М. Тодики]. –Х.: Право, 2009. –328 с.
24. Указ Президента України "Про стратегію національної безпеки України" від 12 лютого 2007 року No105/2007 <http://www.president.gov.ua/documents/5728.html>

Додаткові

1. Удовиченко В. П. Новітні моделі соціально-економічного розвитку міст в умовах формування ринкових відносин / В. П. Удовиченко. - К. : Заповіт, 2003. - 340 с.
2. Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні: колект. моногр. / В.О. Антоненко, М.О. Баймуратов, О.В. Батанов та ін.; за заг. ред. : В.В. Кравченка, М.О. Баймуратов, О.В. Батанов. - К. : Атіка, 2007. - 864 с.

3. Алексєєв В. Структури публічного управління в Україні: громадівські ради. Чернівці: Технодрук, 2014. 76 с.
4. Андресюк Б. П. Місцеве самоврядування в сучасній Україні: проблеми і перспективи / Б. П. Андресюк ; НАН України ; Ін-т нац. відносин і політології. - К. : Інформ.-видав. центр, 1997. - 222 с.
5. Бакуменко В. та ін. Особливості публічного управління та адміністрування: навч. посіб. Київ: Ліра-Київ, 2017. 256 с.
6. Біленчук П.Д. та ін. Місцеве самоврядування в Україні. Муніципальне право: Навч. посіб. для вищ. навч. закл. / П.Д. Біленчук, В.В. Кравченко, М.В. Підмогільний; Європ. ун-т управління, безпеки та інформ.-прав. технологій; Т-во науковців по сприянню муніцип. реформі. - К.: Атіка, 2000. - 304 с.
7. Бондар О. та ін. Адміністративно-правове регулювання публічного адміністрування в Україні: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 204 с.
8. Борденюк В. Деякі проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування у містах з районним поділом // Право в Україні. - 2001. - № 2. - С. 53-57.
9. Борденюк В. Співвідношення органів державної влади та органів місцевого самоврядування / В. Борденюк // 36. наук. пр. УАДУ / за заг. ред. В. І. Лугового, В. М. Князева. - К. : Вид-во УАДУ, 2002. - Вип. 2. - С. 347-363.
10. Всесвітня Декларація про місцеве самоврядування // Місцеве самоврядування. - 1997. - № 1. - С. 95-97.
11. Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Адміністративне право України. Повний курс : підручник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с. 46.
12. Гураль П. Статут територіальної громади як джерело муніципального права / П. Гураль // Вісн. Львів. нац. ун-ту ім. Івана Франка. - Львів, 2001. - Вип. 36. - (Серія юрид.).
13. Дністрянський М. Чи потрібно реформувати адміністративно-територіальний устрій України ? (політико-географічний погляд) // Політ. Думка. - 2001. - № 1-2.
14. Європейська хартія місцевого самоврядування // Європейська хартія місцевого самоврядування та розвиток місцевої і регіональної демократії в Україні. - К.: Крамар, 2003. - С. 71-78.
15. Жовнірчик Я. Ф. Місцеве самоврядування та адміністративно-територіальний устрій України // Актуальні проблеми державного управління: 36. наук. пр. - Д.: ДРІДУ НАДУ, 2004. - Вип. 4 (18). - С. 254-273.
16. Жовнірчик Я. Ф. Проблеми формування дієздатних і самодостатніх територіальних громад // Упр. сучас. містом. - 2004. - № 2(16). - С. 97-102.
17. Кальниш Ю.Г., Лозинська Т.М., Тимцуник В.І. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. ; Полтав. держ. аграр. акад. Полтава : РВВ ПДАА, 2015. 279 с.
18. Коломоєць Т.О., Лютіков П.С. Публічне адміністрування в Україні в умовах реформування (адміністративно-правовий аспект): навч. посіб. / Держ. вищ. навч. закл. «Запорізький нац. ун-т». Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2013. 215 с.
19. Лазор О.Д., Лазор О.Я., Юник І.Г. Основи державного управління та місцевого самоврядування: навч.-метод. посіб. [вид. 5-те, допов. і переробл.]. Хмельницький: ТОВ «Поліграфіст-2», 2012. 520 с.
20. Публічне адміністрування в Україні : навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Корженка, Н. М. Мельтюхової. Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2012. 256 с.
21. Ястремська О.М., Мажник Л.О. Публічне адміністрування : навчальний посібник. Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 132 с.